

2026-2027

Unitat Docent Facultat de
Medicina

Salut/ **Germans Trias i Pujol**
Hospital

Grau en Infermeria

Universitat Autònoma de Barcelona

PROGRAMA DE CURES INFERMERES EN SALUT MENTAL

Grau en Infermeria

RELACIÓ DEL PROFESSORAT DE CURES INFERMERES EN SALUT MENTAL

- Dr. David Giménez Díez
Professor Lector UAB
Coordinador de l'assignatura UAB
E-MAIL: david.gimenez@uab.cat

- Sra. Esther Ruiz Garros
Professora Associada UD HGT
Responsable de l'assignatura UD HGT
E-MAIL: esther.ruiz@uab.cat

- Sra. Marisa Caño Álvarez
Professora Associada UD HGT
Professora cures infermeres en salut mental UD HGT
E-MAIL: mlcano.germanstrias@gencat.cat

PROGRAMA ASSIGNATURA

Assignatura: Cures d'infermeria en Salut Mental

Classes teòriques: 31,5 h

Seminaris especials: 18 h. 4 grups (4: 30 hores)

Activitats autònomes:

Lectura d'articles / informes d'interès/ elaboració de treballs/
estudi personal

METODOLOGIA I ACTIVITATS FORMATIVES

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
SEMINARIS	18	0,72	
TEORIA (TE)	31,5	1,26	
Tipus: Autònomes			
ESTUDI PERSONAL I TREBALL ACADÈMIC			
	92,5	3,7	
1.- Classes teòriques: L'assistència a les mateixes no es obligatòria però si molt recomanable per a poder superar amb garanties l'examen final. 2.- Seminaris: Repartits en 4 sessions, d'assistència obligatòria. Promouen la reflexió i el pensament crític en salut mental. Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, perquè l'alumnat completi les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura.			

1. CONEIXEMENTS PREVIS NECESSARIS

Aquesta assignatura no té prerequisits però es recomana haver cursat les assignatures:

- Comunicació i Tics de primer curs
- Ciències Psicosocials de primer curs
- Comunicació terapèutica de segon curs

2. OBJECTIUS

- Comprendre la salut mental i el sofriment psíquic com a fenòmens complexos, situats en un contínuum entre benestar, vulnerabilitat, crisi i trastorn mental.
- Identificar els principals paradigmes històrics i contemporanis de comprensió de la salut mental, incloent-hi els models biomèdic, psicològic, social, comunitari, de recuperació, basat en el trauma i orientat als drets humans.
- Analitzar la interrelació entre els factors biològics, psicològics, socials, culturals, espirituals, de gènere i contextuals que influeixen en la salut mental de les persones, famílies, grups i comunitats.
- Reconèixer les principals manifestacions psicopatològiques que poden aparèixer al llarg del cicle vital, relacionant-les amb les necessitats de cures, la funcionalitat, l'experiència subjectiva, la seguretat i la continuïtat assistencial.
- Aplicar el raonament clínic infermer en la valoració integral de la persona amb problemes de salut
- Aplicar el raonament clínic infermer en la valoració integral de la persona amb problemes de salut mental, diferenciant el diagnòstic mèdic del diagnòstic infermer i utilitzant el procés d'atenció infermera com a eina de planificació de cures.
- Desenvolupar habilitats bàsiques de relació terapèutica, comunicació clínica, escolta activa, validació emocional, entrevista en salut mental i presa de decisions compartida.
- Identificar situacions de crisi emocional, conducta suïcida, autolesions, agitació o desregulació emocional, i conèixer els principis bàsics de valoració del risc, pla de seguretat, desescalada verbal, desescalada ambiental i cures no coercitives.
- Conèixer les principals intervencions infermeres en salut mental de caràcter preventiu, psicoeducatiu, terapèutic, familiar, grupal, comunitari i de seguiment clínic, tant pròpies com de col·laboració interdisciplinària.
- Comprendre el paper de la infermera generalista i de la infermera especialista en salut mental dins la xarxa pública i privada d'atenció, incloent-hi els dispositius hospitalaris, comunitaris, domiciliaris, residencials i de continuïtat assistencial.
- Integrar el model de recuperació, l'atenció centrada en la persona, la participació de les persones amb experiència pròpia i la coproducció com a eixos orientadors de les cures infermeres en salut mental.
- Analitzar críticament el marc ètic, legal i de drets humans que regula la pràctica infermera en salut mental, especialment en relació amb el consentiment, la capacitat, la confidencialitat, l'ingrés involuntari, les mesures restrictives i la reducció de la coerció.
- Valorar de manera crítica les pràctiques innovadores en salut mental, com QualityRights, Safewards, portes obertes, atenció informada pel trauma, salut mental digital, teleatenció i intel·ligència artificial, identificant-ne oportunitats, límits i implicacions ètiques per a la professió infermera.

3. COMPETÈNCIES A ASSOLIR

- Actuar amb responsabilitat ètica i amb respecte pels drets i deures fonamentals, la diversitat i els valors democràtics.
- Actuar en l'àmbit de coneixement propi avaluant les desigualtats per raó de gènere.
- Actuar en l'àmbit de coneixement propi valorant l'impacte social, econòmic i mediambiental.
- Dissenyar sistemes de cures dirigits a persones, famílies o grups, avaluar-ne l'impacte i establir-hi les modificacions oportunes.
- Fomentar estils de vida saludables, l'autocura, donant suport al manteniment de conductes preventives i terapèutiques.
- Introduir canvis en els mètodes i els processos de l'àmbit de coneixement per donar respostes innovadores a les necessitats i demandes de la societat.
- Oferir una atenció sanitària tècnica i professional adequada a les necessitats de salut de les persones ateses, d'acord amb l'estat de desenvolupament dels coneixements científics de cada moment i amb els nivells de qualitat i seguretat que s'estableixen a les normes legals i deontològiques aplicables.
- Planificar i dur a terme cures infermeres dirigides a persones, famílies o a grups, orientades als resultats en salut, i avaluar-ne l'impacte a través de guies de pràctica clínica i assistencial que descriuen els processos pels quals es diagnostica, tracta o cuida un problema de salut.
- Protegir la salut i el benestar de les persones o grups atesos garantint la seva seguretat.
- Que els estudiants hagin demostrat que comprenen i tenen coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, i se sol trobar a un nivell que, si bé es basa en llibres de text avançats, inclou també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda d'aquell camp d'estudi.
- Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'índole social, científica o ètica.
- Utilitzar la metodologia científica en les pròpies intervencions.

4. RESULTATS D'APRENTATGE

1) KM33 (Descriure les malalties i els problemes de salut mental més rellevants en les diferents etapes del cicle vital.) Descriure les malalties i els problemes de salut mental més rellevants en les diferents etapes del cicle vital.

2) SM30 (Analitzar les dades recollides en la valoració de les persones amb malalties o problemes de salut mental per identificar les seves necessitats d'atenció.) Analitzar les dades recollides en la valoració de les persones amb malalties o problemes de salut mental per identificar les seves necessitats d'atenció.

3) SM31 (Planificar intervencions infermeres per promoure, mantenir o recuperar la salut mental de les persones.) Planificar intervencions infermeres per promoure, mantenir o recuperar la salut mental de les persones.

4) SM32 (Aplicar les tècniques i els procediments relacionats amb l'atenció infermera a les persones amb malalties o problemes de salut mental, basant-se en l'evidència científica disponible.) Aplicar les tècniques i els procediments relacionats amb l'atenció infermera a les persones amb malalties o problemes de salut mental, basant-se en l'evidència científica disponible

5. RECURSOS DOCENTS

Classes teòriques

Exposició sistematitzada dels temes incloent material iconogràfic abundant i estimulant la discussió de la matèria.

Seminaris

Repartits en 4 sessions , d'assistència obligatòria. Promouen la reflexió i el pensament crític en salt mental.

6. CONTINGUT DEL PROGRAMA

6.1.- Classes teòriques

DATA Hora	TEMA	PROFESSORAT
2º Semestre		
15/03/2027 10:00 -12:00 12:30 -14:30	1. Infermeria en Salut Mental. Bases Conceptuals i Metodològiques: - Paradigmes de comprensió actuals i passats dels processos de malaltia mental en la cultura occidental. - Sistemes de classificació en Infermeria de salut mental: taxonomia mèdica, taxonomia infermera. - Models conceptuals d'Infermeria en salut mental. - Particularitats del procés d'atenció d'Infermeria en salut mental. - Introducció a la intervenció infermera en les xarxes pública i privada d'atenció a la salut mental. - Context psicològic, sociocultural i espiritual en l'atenció als problemes de salut mental.	Dr. David Giménez Díez
16/03/2027 10:00 -12:00 12:30 -14:30 18/03/2027 10:00 -12:00 12:30 -14:30	2. Salut Mental de l'adult i cures infermeres associades: -Trastorns d'ansietat i obsessiucompulsiu -Trastorns de la conducta alimentaria -Trastorns relacionats amb substàncies i altres conductes -Trastorns psicòtics -Trauma , dissociació i sofriment psíquic complex -Comorbiditat física i salut mental -Trastorns de la personalitat -Trastorns afectius: depressió i trastorn bipolar	Dr. David Giménez Díez Dr. David Giménez Díez
31/03/2027 08:30 -10:30 11:00 -14:00	3. Salut Mental Infanto-juvenil i cures infermeres: - Trastorns del desenvolupament: trastorn per dèficit d'atenció i hiperactivitat, autisme,neurodiversitat i necessitats de suport. - Trastorns d'ansietat - Trastorns de la conducta - Trastorns de la personalitat emergents - Autolesions i conducta suïcida en adolescents	Sra. Esther Ruiz Garros
05/04/2027 10:00 -12:00 12:30 -15h	4. Agitació, desregulació emocional, desescalada i cures no coercitives -Agitació psicomotriu, desregulació emocional i situacions de crisi.	Sra. Esther Ruiz Garros

	-Identificació precoç de signes d'escalada. -Desescalada verbal i comunicació en situacions d'alta tensió emocional. -Desescalada ambiental, modulació sensorial i seguretat relacional. -Contenció emocional i alternatives infermeres a les mesures restrictives. -Mesures coercitives: indicacions, riscos, proporcionalitat, registre i responsabilitat professional. -Reducció de la coerció en salut mental.	
06/04/2027 09:00-11:00 11:30-14:30	5. Ètica, legislació, drets humans i QualityRights: - Marc ètic i legal de l'atenció en salut mental -Drets humans i salut mental -Programa Quality Rights -Convenció sobre els Drets de les Persones amb Discapacitat -Consentiment informat, confidencialitat i autonomia. -Capacitat, competència i suports per a la presa de decisions. - Ingress involuntari i mesures restrictives. -Dignitat, proporcionalitat, seguretat i responsabilitat professional. -Estigma institucional i vulneració de drets. -Dilemes ètics freqüents en la pràctica infermera en salut mental	Sra. Esther Ruiz Garros
09/04/2027 08:30 -10:30 11:00 -14:00	6. Innovació, salut mental digital i futurs de la infermeria en salut mental - Innovació en serveis i cures de salut mental. -Models no coercitius i pràctiques basades en drets. -Open Dialogue i pràctiques dialògiques. -Hospitalització domiciliària psiquiàtrica i equips comunitaris intensius. -Teleatenció i teleinfermeria en salut mental. -Salut mental digital i aplicacions mòbils. -Intel·ligència artificial en salut mental: oportunitats, riscos i límits. -Privacitat, biaixos, seguretat, dependència tecnològica i equitat digital. -Participació de persones amb experiència pròpia en la innovació assistencial. -Avaluació crítica d'innovacions en cures infermeres de salut mental.	Sra. Esther Ruiz Garros

6.2.- Seminaris

SEMINARIS		
Dates	Grups	Professorat
Seminari 1:		
08/04/2027 – 09:30-14:00h	A	Dr. David Giménez Díez
01/04/2027 – 08:30-13:00h	B	Sra. Esther Ruiz Garros
01/04/2027 – 08:30-13:00h	C	Sra. Marisa Caño Alvarez
Seminari 2:		
15/04/2027 – 08:30h-13:00h	A	Dr. David Giménez Díez
12/04/2027 – 10:00-14:30h	B	Sra. Esther Ruiz Garros
12/04/2027 – 10:00-14:30h	C	Sra. Marisa Caño Alvarez
Seminari 3:		
19/04/2027 – 08:30-13:00h	A	Dr. David Giménez Díez
13/04/2027 – 08:30-13:00h	B	Sra. Esther Ruiz Garros
13/04/2027 – 08:30-13:00h	C	Sra. Marisa Caño Alvarez
Seminari 4:		
21/04/2027 – 09:30-14:00h	A	Dr. David Giménez Díez
16/04/2027 – 08:30-13:00h	B	Sra. Esther Ruiz Garros
16/04/2027 – 08:30-13:00h	C	Sra. Marisa Caño Alvarez

7. PRINCIPALS ASPECTES D'AVALUACIÓ

Activitats d'avaluació continuada

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Prova pràctica individual	20%	2	0,08	SM32
Carpeta seminaris	20%	2	0,08	SM30, SM31
Avaluació escrita mitjançant proves objectives	40%	2	0,08	KM33,SM30,SM31
Seminaris: participació, actitud i pensament crític	20%	2	0,08	SM30

Aquesta assignatura no preveu el sistema d'avaluació única.

Seminaris

-L'assistència als Seminaris obligatòria. En cas contrari l'alumne no es podrà presentar a l'examen.

-L'avaluació dels Seminaris serà individual i suposa el 20% de la nota final. Es valorarà la participació activa, l'actitud professional, la capacitat d'escolta, el respecte al grup, la implicació en les activitats, el pensament crític i reflexiu, la capacitat d'argumentació i la integració dels continguts treballats a l'assignatura.

Aquesta part s'avaluarà mitjançant la rúbrica específica de seminaris

Carpeta d'evidències presencials de seminari

La carpeta d'evidències presencials suposa el 20% de la nota final. Aquesta carpeta estarà formada per diferents activitats breus, individuals i aplicades.

Les evidències podran incloure, entre d'altres:

- Anàlisi breu d'un cas clínic treballat a l'aula.
- Formulació d'una valoració infermera inicial.
- Proposta d'intervencions infermeres justificades.
- Anàlisi ètica d'una situació clínica.
- Reflexió crítica posterior a una narrativa en primera persona.
- Elaboració d'un pla bàsic de seguretat davant una situació de crisi.
- Autoavaluació crítica de la pròpia comunicació respecte al grup dins els seminaris.

Aquestes evidències no tindran com a objectiu elaborar textos extensos, sinó demostrar la capacitat de raonament, aplicació i reflexió de l'estudiant. Es valorarà la coherència clínica, la mirada infermera, la capacitat d'anàlisi, la justificació de les intervencions, la perspectiva ètica i el llenguatge professional.

La carpeta d'evidències s'avaluarà mitjançant una rúbrica específica. El professorat podrà sol·licitar una breu defensa oral individual d'alguna de les evidències presentades.

Prova pràctica individual

La prova pràctica individual suposa el 20% de la nota final. S'efectuarà durant el 4t seminari de l'assignatura.

Aquesta prova té com a finalitat avaluar competències aplicades de relació terapèutica, comunicació clínica, valoració infermera, intervenció en crisi, presa de decisions i raonament ètic.

La prova podrà consistir en una de les modalitats següents, segons l'organització docent del curs:

- Simulació clínica breu.
- Role-playing individual.
- Entrevista clínica estructurada.
- Resolució oral d'un cas clínic.
- Defensa individual d'una situació treballada als seminaris.
- Anàlisi presencial d'una situació de crisi, risc o vulnerabilitat.

Es podran avaluar situacions relacionades amb entrevista en salut mental, comunicació amb una persona en crisi, valoració del risc suïcida, autolesions, agitació, desescalada verbal, comunicació amb la família, presa de decisions compartida, drets de la persona atesa o planificació de cures infermeres.

Aquesta activitat s'avaluarà mitjançant una rúbrica específica, que tindrà en compte la comunicació terapèutica, l'estructura de la intervenció, la seguretat, el respecte, la perspectiva ètica, la coherència clínica i la capacitat de justificar les decisions infermeres.

Examen escrit aplicat presencial

L'examen escrit suposa el 40% de la nota final. Aquesta prova es realitzarà de manera presencial i tindrà com a objectiu avaluar els coneixements teòrics i la capacitat d'aplicar-los a situacions clíniques pròpies de la infermeria en salut mental.

L'examen podrà incloure preguntes tancades de resposta única, preguntes de resposta breu i/o preguntes vinculades a casos clínics. Els continguts avaluats correspondran al blocs teòric desenvolupat durant l'assignatura.

Es prioritzaran preguntes orientades a la comprensió, l'aplicació clínica, el raonament infermer, la presa de decisions, l'ètica assistencial, la relació terapèutica, la seguretat i la continuïtat de cures.

Ús de la intel·ligència artificial i autoria de les evidències

L'ús d'eines d'intel·ligència artificial generativa no pot substituir l'autoria, el raonament clínic, la reflexió personal ni la demostració competencial de l'estudiant.

Les activitats d'avaluació de l'assignatura estan dissenyades perquè les evidències principals es generin de manera presencial, aplicada i individual. Quan es lliurin evidències escrites, aquestes hauran de correspondre al procés real de treball de l'estudiant i podran ser contrastades mitjançant defensa oral, preguntes de verificació, revisió del procés d'elaboració o activitats complementàries presencials.

Qualsevol ús no autoritzat, no declarat o fraudulent d'eines d'intel·ligència artificial, així com qualsevol altra pràctica que comprometi l'autoria de l'evidència presentada, serà tractat d'acord amb la normativa acadèmica vigent.

Prova de recuperació

Els estudiants que no hagin superat l'examen teòric es podran presentar a una prova de recuperació, sempre que compleixin els requisits establerts per la normativa acadèmica i hagin aportat evidències suficients d'avaluació durant el curs. També es podran presentar a recuperació els treballs que formen part de l'avaluació.

La prova de recuperació podrà incloure un examen escrit aplicat, preguntes vinculades a casos clínics i/o una prova oral o pràctica individual. La recuperació estarà orientada a verificar l'assoliment dels resultats d'aprenentatge no superats.

Les activitats vinculades a l'assistència, la participació presencial i el procés continuat dels seminaris no seran recuperables en el mateix format, atès que formen part del desenvolupament competencial presencial de l'assignatura.

Obtenció de la qualificació final

La nota final de l'assignatura serà el resultat del sumatori ponderat de les diferents activitats d'avaluació:

Seminaris: participació, actitud i pensament crític: 20%.

Carpeta d'evidències presencials de seminari: 20%.

Prova pràctica individual: 20%.

Examen escrit aplicat presencial: 40%.

Per poder fer mitjana i superar l'assignatura, cal obtenir una qualificació mínima de 5 sobre 10 en cadascuna de les parts avaluades. El requisit per a l'obtenció de la nota final és haver realitzat totes les activitats d'avaluació obligatòries.

Es considerarà "No avaluable" l'estudiant que no porti prou evidències d'avaluació, que no compleixi el requisit d'assistència als seminaris, que no es presenti a les proves obligatòries o que no lliuri les activitats establertes dins dels

terminis indicats pel professorat.

L'estudiant té dret a la revisió de les proves i activitats d'avaluació. A aquest efecte, es concretarà la data de revisió a través del Campus Virtual.

La valoració de situacions especials i casos particulars serà realitzada pel professorat responsable de l'assignatura o per la comissió avaluadora configurada a aquest efecte.

D'acord amb la normativa d'avaluació vigent, les qualificacions seran:

De 0 a 4,9: Suspens.

De 5,0 a 6,9: Aprovat.

De 7,0 a 8,9: Notable.

De 9,0 a 10: Excel·lent.

Matrícula d'honor: segons els criteris establerts per la normativa acadèmica vigent

Ús de la IA

En aquesta assignatura, es permet l'ús de tecnologies d'Intel·ligència Artificial (IA) com a part integrant del desenvolupament del treball, sempre que el resultat final reflecteixi una contribució significativa de l'estudiant en l'anàlisi i la reflexió personal. L'estudiant haurà d'identificar clarament quines parts han estat generades amb aquesta tecnologia, especificar les eines emprades i incloure una reflexió crítica sobre com aquestes han influït en el procés i el resultat final de l'activitat. La no transparència de l'ús de la IA es considerarà falta d'honestitat acadèmica i pot comportar una penalització en la nota de l'activitat, o sancions majors en casos de gravetat.

IMPORTANT I

La realització de qualsevol irregularitat en un acte d'avaluació (fraud acadèmic, plagis o ús indegut de la IA, tret que aquest ús estigui autoritzat expressament a la guia docent), que pugui conduir a una variació significativa de la qualificació, suposa que aquest acte es qualificarà amb un 0. En cas que la guia docent prevegi que per superar l'assignatura sigui requisit imprescindible haver obtingut una nota mínima en aquest acte d'avaluació o

que es produeixin diverses irregularitats en els actes d'avaluació d'una mateixa assignatura, la qualificació final d'aquesta assignatura és 0. Al marge d'això, es podrà instruir un procés disciplinari a l'estudiant que incorri en alguna d'aquestes irregularitats

IMPORTANT II

D'acord amb l'article 510 del Codi Penal espanyol, que sanciona els delictes d'odi, i amb els valors fonamentals recollits a la Constitució Espanyola (articles 10 i 14) sobre la dignitat humana i la igualtat, no s'admetran expressions, conductes ni discursos discriminatoris en el context d'aquesta assignatura, ja sigui envers persones o col·lectius per raó de raça, gènere, identitat o orientació sexual, religió, nacionalitat, discapacitat, salut mental o qualsevol altra condició personal o social.

D'acord amb el que disposen la Llei 3/2007 per a la igualtat efectiva de dones i homes, la Llei 4/2023 per a la igualtat real i efectiva de les persones trans i la garantia dels drets LGTBI, i els codis ètics universitaris, qualsevol manifestació contrària a aquests principis podrà comportar la qualificació de suspens a l'assignatura, a més de ser comunicada, si escau, als òrgans competents de la universitat per a la seva avaluació disciplinària.

Aquest marc es fonamenta també en els principis recollits a la Carta dels Drets Fonamentals de la Unió Europea, especialment en els seus articles 1 (dignitat humana), 20 (igualtat davant la llei) i 21 (no-discriminació).

8.BIBLIOGRAFIA

En consonància amb la metodologia utilitzada a llarg dels cursos anteriors, l'Aprenentatge Basat en Problemes (ABP) i, donat que una de les competències generals que es pretén que adquireixi l'estudiant és la de desenvolupar estratègies per a un aprenentatge autònom, no s'especifica bibliografia. L'estudiant ha de fer-se competent en la cerca i gestió de la informació.